

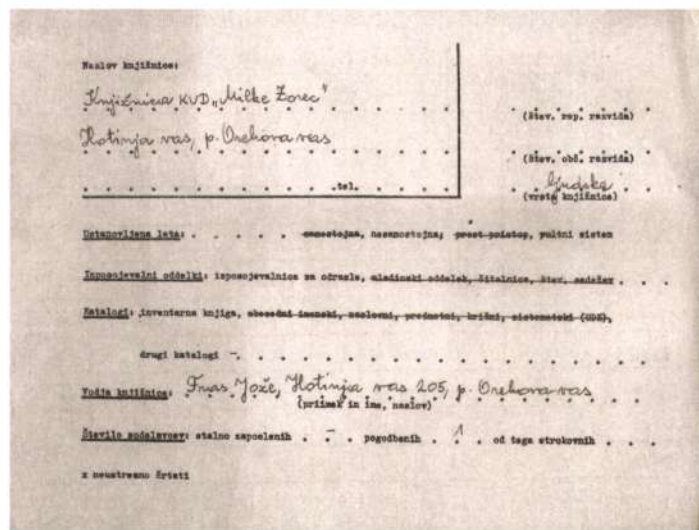
Matična služba

V letu 1971 je Mestna knjižnica Maribor od Visokošolske in študijske knjižnice prevzela matično službo za ljudske in šolske knjižnice v občini Maribor.

Njena osnovna naloga je bila skrb za razvoj smotrne in učinkovite mreže knjižnic v občini Maribor.

Pri tem je:

- strokovno pomagala ljudskim, šolskim in strokovnim knjižnicam pri enotnem urejanju knjižnega gradiva in ustreznih katalogov,
- izpolnjevala načrt razvoja mreže ljudskih knjižnic v mariborski občini,
- dopolnjevala temeljno knjižno zalogo Potujoče knjižnice.

Register ljudskih knjižnic

Zavzemala se je za sistemizacijo delovnih mest knjižničarjev na osnovnih in srednjih šolah, vodila register knjižnic, organizirala seminarje za ljudske in šolske knjižničarje in nudila strokovno pomoč šolskim knjižnicam (usposabljala knjižničarje in svetovala pri ureditvi knjižnic).

Matično službo je prevzel bibliotekar France Planteu. Še v istem letu je bila opravljena analiza dela vseh 38 nesamostojnih ljudskih knjižnic, od katerih je bilo aktivnih 31.

Največje težave, ki so se pojavljale pri vseh knjižnicah, so:

- kadrovske (knjižničarji so bili volonterji, brez strokovnega znanja),
- zastarelost, neuporabnost, neurejenost knjižnega fonda,
- neustrezni prostori,
- premajhen interes za knjige med prebivalci,
- ni bilo načrtnega dela z bralci.

Kljub težavam je dobro delalo 12 knjižnic, ki so bile v programu saniranja knjižničarstva predvidene, da postanejo podružnice Mariborske knjižnice.

Na podlagi analize je bil sprejet akcijski program, ki je predvideval dopolnitev knjižnih fondov in opreme. V ta namen je bilo nabavljenih 2.500 novih knjig.

Matična služba je nato aktivno sodelovala pri saniranju knjižnega fonda tiste knjižnice, ki se je pripravljala za profesionalizacijo oz. priključitev k Mariborski knjižnici.

1972

V okviru Društva bibliotekarjev in matične službe je bil organiziran tečaj za ljudske knjižničarje v občini Maribor.

Za fond potujoče knjižnice je bilo nabavljenih 1.285 novih knjig. Občinski sindikalni svet je prispeval finančna sredstva za kolekcijo novitet, ki smo jih poslali v sindikalni počitniški dom v Seči pri Portorožu.

1973

Matična služba je poleg usposabljanja bodočih enot Mariborske knjižnice nudila še neposredno pomoč pri urejanju ljudske knjižnice Lendava, šolskim knjižnicam na mariborskem območju, izdelala seznam – izbor knjig (slovenika - jugoslavika) za Mestno knjižnico v Hanovru ter posredovala 408 knjig Slovenskemu kulturno umetniškemu društvu France Prešeren v Göteborgu, ki je s tem fondom ustanovil prvo slovensko knjižnico na Švedskem.

1974

Matična služba se je aktivno vključevala v akcijo nabave prvega bibliobusa v Mariboru.

Prav tako je skrbela za 25 nesamostojnih knjižnic in jim posredovala kolekcije.

1975

Matična služba je opravljala mentorsko delo za ljudske in šolske knjižnice na osnovnih in srednjih šolah mariborske občine ter organizirala seminar za knjižničarje. Prav tako je skrbela za redno poslovanje bibliobusa.

1976

Matična služba je delovala po programu, sodelovala pri organiziranju učinkovitega delovanja bibliobusa ter pomagala pri urejanju šolskih knjižnic.

Posebno pozornost je posvetila obmejnim krajevnim knjižnicam v občini Maribor ter manj razvitim območjem v občinah Lenart, Slovenska Bistrica in Radlje.

Smotno je skrbela za nabavo knjig s sredstvi Kulturne skupnosti Maribor in Kulturne skupnosti Slovenije.

1977

Matična služba je skrbela za redno poslovanje kolekcijske knjižnice in bibliobusa. Za izvajanje matičnosti v šolskih knjižnicah še vedno nimamo ustrezne delovne moči.

1978

Matična služba je opravila redno delo, poleg tega tudi statistično analizo o delu ljudskih knjižnic v letu 1977 v mariborski občini. Opravljeni so bili obiski 12 ljudskih knjižnic. Vodja matične službe je pomagal pri urejanju knjižnice v KPD Čreta.

1979

Pod pokroviteljstvom ZKO je matična služba organizirala seminar za ljudske knjižničarje in knjižničarje v delovnih organizacijah.

Opravljen je bila sanacija fondov v knjižnicah, ki so se vključile v knjižnično mrežo Mariborske knjižnice.

1980

Do leta 1980 je bilo 9 knjižnic usposobljenih za profesionalizacijo v okviru Mariborske knjižnice, aktivnih društvenih je ostalo le še 18.

Matična služba je posvetila veliko časa prostorski problematiki enot Mariborske knjižnice. Sodelovala je pri načrtovanju in pripravi ter obravnavi srednjeročnega načrta novogradenj in obnov v kulturi in knjižničarstvu.

Opravljalna je mentorsko in svetovalno delo v šolskih in srednješolskih knjižnicah.

V začetku osemdesetih let je pripravljala nadaljnji razvoj knjižnične mreže Mariborske knjižnice, preostale društvene knjižnice pa je bilo potrebno oživiti in vanje pritegniti čimveč bralcev.

1981

Matična služba je z letnimi poročili o poslovanju knjižnic in bibliobusa seznanila krajevne skupnosti, v katerih so te knjižnice ali postajališča. Sodelovala je tudi pri urejanju šolskih knjižnic, pri postavitvi njihovih fondov.

1982

Knjižnica je izvajala strokovno pomoč šolskim in javnim knjižnicam.

Pionirska knjižnica je po pogodbi z NUK izvajala matično dejavnost za javne pionirske in šolske knjižnice v severovzhodni Sloveniji. Sodelovala je z aktivom šolskih knjižničarjev na osnovnih šolah v Mariboru in v sodelovanju z Zavodom za šolstvo vključila tudi šolske knjižničarje iz občine Lenart.

V dogovoru z Zavodom za šolstvo je pripravila in izvedla ustanovitveni sestanek aktiva šolskih knjižničarjev na srednjih šolah.

Knjižnica je sodelovala z Ljudsko in študijsko knjižnico Ptuj ter Občinsko matično knjižnico Ormož v zvezi s problematiko šolskih knjižnic. Prav tako je sodelovala z matično knjižnico občine Slovenska Bistrica in ji pomagala pri ustanovitvi aktiva šolskih knjižničarjev na osnovnih šolah v njihovi občini.

V Mariborski knjižnici so opravljali obvezno počitniško prakso dijaki I. gimnazije iz Maribora.

1983

Mariborska knjižnica in Univerzitetna knjižnica Maribor sta se dogovorili za uskladitev in delitev matične dejavnosti in knjižnična sveta obeh knjižnic sta sprejela samoupravni sporazum o organizaciji in izvajanju matične dejavnosti na območju mesta Maribor.

Pripravljeno je bilo gradivo za analizo razvoja knjižničarstva za občine Maribor-Pobrežje, Maribor-Rotovž in Maribor-Tabor.

Pionirska knjižnica je kot somatična knjižnica nudila strokovno pomoč posameznim šolskim knjižnicam na osnovnih šolah. Sodelovala je z aktivom šolskih knjižničarjev na osnovnih in srednjih šolah.

Za študente Pedagoške akademije je Pionirska knjižnica pripravila predavanje o dejavnostih za otroke v pionirskih knjižnicah.

1984

Na podlagi samoupravnega sporazuma o organizaciji in izvajanju knjižnične matične dejavnosti na območju mesta Maribora, je v začetku leta 1984 začel delati kolegij za razvoj knjižničnega informacijskega sistema na območju mesta Maribora v naslednjem sestavu: Darja Kramberger, France Planteu, Irena Sapač, Breda Filo, Marija Gojčič, Majda Steinbuch. Na sejah sta sodelovala še dr. Bruno Hartman in Varja Praznik. Kolegij je sprejel program dela in pripravil gradivo za problemsko konferenco o delovanju in razvojnih usmeritvah knjižničnega informacijskega sistema v mestu Maribor.

Pionirska knjižnica je strokovno usmerjala delo aktivov šolskih knjižničarjev in organizirala dvodnevni seminar za šolske knjižničarje.

Matična služba je pripravila za Mestno ZKO Maribor predlog za nabavo knjig za društvene knjižnice. Izdelana je bila utemeljitev predloga za Trubarjevo priznanje za Jožico Hadner, knjižničarko v društveni knjižnici Pesnica.

1985

Kolegij za razvoj knjižničnega informacijskega sistema je bil pobudnik za sklic problemske konference o delovanju in

razvojnih usmeritvah knjižničnega informacijskega sistema v mestu Maribor, ki je bila 21.2.1985. Na konferenci je bila predstavljena problematika vseh tipov knjižnic: šolskih, splošnoizobraževalnih, univerznih, specialnih ter vloge zaposlenih v njih.

V programu aktivnosti za uresničitev sklepov problemske konference se je Mariborska knjižnica zavezala, da bo izdelala strokovna gradiva o problematiki knjižnične mreže, predvsem o prostorski problematiki.

Pionirska knjižnica je kot somatična knjižnica opravljala naloge na področju severovzhodne Slovenije. Strokovno je usmerjala delo aktivov šolskih knjižničarjev in posredovala informacije o strokovnih izpitih ter omogočala strokovno usposabljanje kandidatov.

Strokovno pomoč in informacije je matična služba dajala knjižnicam v Murski Soboti, Kranju in Slovenski Bistrici. Prav tako pa so potekala prizadevanja za reševanje prostorske problematike v nekaterih društvenih knjižnicah.

1986

Kolegij za razvoj knjižničnega informacijskega sistema je obravnaval problematiko v zvezi z imenovanjem matične knjižnice v Mariboru.

Pionirska knjižnica je sodelovala na aktivu knjižničarjev na osnovnih šolah v Lenartu, Ormožu, Ptujju in Slovenski Bistrici. Šolskim knjižničarjem so bile posredovane informacije o strokovnih izpitih, o izvajanju različnih dejavnosti za otroke. Za študente Pedagoške akademije, ki so bili vključeni v knjižničarski krožek, smo pripravili predavanje o ureditvi pionirskih knjižnic in o dejavnostih za otroke.

Matična služba je izdelala razvid društvenih knjižnic za republiško matično službo.

1987

Kolegij za razvoj knjižničnega informacijskega sistema je obravnaval problematiko cene knjižničnih storitev in članarine v splošnoizobraževalnih knjižnicah.

Matična služba je organizirala seminar za strokovno izpopolnjevanje knjižničarjev na osnovnih šolah. Na skupnem aktivu šolskih knjižničarjev so obravnavali vrednotenje del in

nalog šolskega knjižničarja ter nabavno politiko v šolski knjižnici.

Društvenim knjižnicam je matična služba pomagala pri pregledu fondov.

1988

Za knjižničarje na osnovnih šolah sta bila organizirana dva enodnevna seminarja iz katalogizacije in klasifikacije. Šolskim knjižničarjem so bili posredovani napotki o izvedbi bibliopedagoških ur ter o ureditvi šolskih knjižnic.

Trem društvenim knjižnicam smo pomagali pri ureditvi prostorov, pridobivanju opreme in organizaciji literarnega večera.

1989

Na sestanku aktivov šolskih knjižničarjev smo obravnavali problematiko šolskih knjižnic, osnutek standardov za šolske knjižnice ter seznanili knjižničarje o terminih in pogojih za strokovne izpite.

V društveni knjižnici Zg. Kungota smo opravili pregled fonda, sodelovali pri postavitvi in postavili priložnostno razstavo.

Prenos razstave Stoji, stoji tam beli grad v Zg. Kungoto, 1996. Foto: Bogo Čerin

1990

Pionirska knjižnica je skupaj z Zavodom za šolstvo spremljala delo šolskih knjižnic na 39 osnovnih in 19 srednjih šolah. Šolske knjižničarje je seznanila z računalniškim programom »Šolnica«.

Iz dveh društvenih knjižnic, ki sta prenehali z delovanjem in smo jih nadomestili s postajališči bibliobusa, smo prenesli aktualni del njihovega knjižnega fonda in ga vključili v fond potujoče knjižnice.

1991

Mariborska knjižnica je kot matična knjižnica sodelovala na aktivih šolskih knjižničarjev v Mariboru in Ptujju. Udeležili smo se strokovne ekskurzije v München (na ogled mestne knjižnice in mednarodne mladinske knjižnice), ki sta jo organizirala Pionirska knjižnica Ljubljana in Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Matična služba se je ukvarjala z društvenimi knjižnicami, ki so neredno delovale ali prenehale z delovanjem.

Matična služba je odgovorna tudi za knjižnice v vrtcih. Zato je organizirala sestanek z ravnateljji vzgojno - varstvenih zavodov v Mariboru, jim pojasnila naloge na področju matičnosti in se dogovorila za obiske.

1992

V začetku leta je bil izdelan razvid šolskih knjižnic, na šolah so bili opravljeni ogledi knjižnic in svetovanje v zvezi z ureditvijo. Pri načrtovanju računalniško opremljene šolske knjižnice je služba svetovala, da se knjižnice odločajo za enoten računalniški program, ki ga podpira Zavod RS za šolstvo.

Oddaljenim društvenim knjižnicam smo izročili nepovratno kolekcijo odpisanih knjig in periodike, da jih lahko razdelijo oddaljenim prebivalcem na hribovskih kmetijah.

Matična služba je obiskala 12 vrtcev in si ogledala knjižnice ter knjižnično gradivo v njih. Na osnovi spoznanega stanja je bil organiziran enodnevni seminar, kjer smo ponudili in predstavili model organiziranja knjižničarske dejavnosti v vzgojno varstvenih ustanovah.

1993

Mariborska knjižnica je kot matična knjižnica sodelovala na sestankih aktiva šolskih knjižničarjev in za njih organizirala dvodnevni seminar o osnovah strokovne obdelave knjižničnega gradiva.

V treh društvenih knjižnicah je bil opravljen pregled knjižnega fonda in del vključen v fond potujoče knjižnice.

1994

V tem letu smo šolskim knjižnicam nudili pomoč pri urejanju njihovega knjižnega gradiva in pri izvajanju raznih oblik dela v okviru knjižne in knjižnične vzgoje. Šolske knjižničarje smo seznanili z mednarodnim knjižnim kvizom za mladino in izdelali priporočilni seznam za bralno značko.

V društveni knjižnici Bistrica ob Dravi smo skupaj z občino Ruše sodelovali pri reševanju kadrovske problematike, na Gradišču na Kozjaku pa pri reševanju prostorske problematike.

1995

Mariborska knjižnica je sodelovala na sestanku študijskih skupin za knjižničarstvo osnovnošolskih knjižničarjev na obravnavi o pripravi bibliopedagoške ure in hospitaciji o prebranih knjigah.

Organizirali smo strokovno srečanje za osnovnošolske knjižničarje in jim predstavili vsebino mednarodnega knjižnega kviza za mladino.

Društveni knjižnici Rače in Korena sta prenehali z delovanjem in smo jih nadomestili s postajališči bibliobusa.

1996

Na sestanku študijske skupine osnovnošolskih knjižničarjev smo predstavili vsebino mednarodnega knjižnega kviza, knjižničarje pa seznanili s spremembami UDK vrstilcev ter spregovorili o strojni opremi v knjižnici.

Udeležili smo se seminarja Vzorčne šolske knjižnice, ki ga je pripravil Zavod republike Slovenije za šolstvo, v Knjižnici II. gimnazije.

V društvenih knjižnicah smo se ukvarjali s kadrovsko problematiko v Bistrici ob Dravi in prenehanjem delovanja knjižnice v Selnici ob Dravi.

1997

Pripravili smo strokovno srečanje osnovnošolskih knjižničarjev in predstavili mednarodni knjižni kviz »Hrana«. Na sestanku študijske skupine za knjižnično dejavnost srednješolskih knjižničarjev smo predstavili dejavnost Društva bibliotekarjev Maribor.

V društvene knjižnice so bile posredovane kolekcije in sodelovali smo na klubskem večeru v Zg. Kungoti z razstavo Pravljica o knjigi.

1998

Pionirska knjižnica je pričela sodelovati z vrtci, ki so vključeni v projekt predšolske bralne značke.

V sodelovanju s šolsko knjižnico na OŠ Tabor I je potekal projekt z naslovom Informacijska pismenost in knjižnica.

Knjižnico so obiskali študenti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelek za bibliotekarstvo.

V pet društvenih knjižnic smo redno posredovali kolekcije in programe dejavnosti.